

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)
SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku E. S. i M. S.
przy uczestnictwie P. K., B. K., A. K., P. K., I. K. i A. K.
o dział spadku i zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 grudnia 2017 r.,
zażalenia uczestnika P. K.
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 8 sierpnia 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odrzuca zażalenie w części zaskarżającej oddalenie wniosku o przywrócenie terminu,**
- 2) oddala zażalenie w pozostałej części.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia Sąd Okręgowy w K. (1) oddalił wniosek uczestnika P. K. o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej, (2) odrzucił skargę kasacyjną.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestnik P. K., oznaczając zakres zaskarżenia jako „postanowienie w całości” i formułując wniosek zażaleniowy następująco „o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i nadanie skardze kasacyjnej uczestnika P. K. prawidłowego biegu”. Skarżący

podniósł zarzuty: naruszenia art. 168 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i brak uznania, że pełnomocnik uczestnika przebywająca na urlopie macierzyńskim w ustawowym obowiązkowym terminie, tj. przed upływem minimalnego czasu czternastu tygodni, opiekując się dzieckiem poza miejscem prowadzenia działalności zawodowej i bez dostępu do kancelarnej bazy dokumentów, a także nie posiadając umocowania do ustanowienia pełnomocnictwa substytucyjnego i reprezentując uczestnika stale zamieszkującego w H., nie przedłożyła dodatkowych odpisów skargi kasacyjnej w terminie bez swojej winy w rozumieniu powyższego przepisu; art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i odrzucenie skargi kasacyjnej mimo istnienia podstawy prawnej i faktycznej do przywrócenia terminu do uzupełnienia skargi, a tym samym uznania że skarga została złożona w terminie; art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 128 § 1 k.p.c. w zw. z art. 91 k.p.c. w zw. z art. 94 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pierwotnie złożona skarga nie zawierała odpowiedniej liczby załączników, która wystarczała do doręczenia wszystkim osobom uprawnionym, zatem wezwanie do uzupełnienia braków formalnych było *a limine* bezpodstawne.

Sąd Najwyższy zważył:

1. W pierwszym rzędzie podkreślić należy, że zażalenie oparte jest na dwóch sprzecznych, wyłączających się podstawach. Uczestnik twierdzi bowiem równocześnie, że odrzucenie skargi kasacyjnej było bezpodstawne, gdyż nie zawierała braków formalnych wobec złożenia w sądzie z właściwą liczbą odpisów, z drugiej, że odmowa przywrócenia terminu była wadliwa, ponieważ jego uchybienie nastąpiło w szczególnych, usprawiedliwionych okolicznościach, które powinny być ocenione jako brak zawinienia w rozumieniu art. 168 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, wniosek o przywrócenie terminu i zażalenie na odrzucenie pisma z powodu uchybienia terminowi służą innym celom i opierają się na różnych podstawach, stąd wyłączają się. Jeżeli strona nie neguje, że uchybiła terminowi i wskazuje przyczyny usprawiedliwiające to uchybienie, powinna złożyć wniosek o przywrócenie terminu do dokonania spóźnionej czynności procesowej a nie środek odwoławczy. Wniesienie zażalenia aktualizuje się dopiero wówczas, gdy strona twierdzi, że nie uchybiła terminowi, a sąd błędnie ustalił i ocenił tę

okoliczność (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1999 r., II CZ 129/99, nie publ., z dnia 4 października 2001 r., I CZ 116/01, nie publ., z dnia 18 marca 2004 r., III CZ 10/04, nie publ., z dnia 23 lutego 2005 r., III CZ 124/04, nie publ., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 11/10, nie publ. i z dnia 17 października 2012 r., I CZ 123/12, nie publ.).

2. Zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej jest niedopuszczalne. Postanowienie takie jedynie kończy postępowanie wpadkowe, wywołane złożeniem wniosku o przywrócenie terminu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 194/12; z dnia 13 listopada 2014 r., I UZ 20/14, nie publ.). Konsekwentnie nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i nie podlega samodzielnemu zaskarżeniu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r. III ZP 1/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 1). Jego kontrola możliwa jest tylko w sposób pośredni, przy rozpatrywaniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Warunkiem koniecznym przeprowadzenia tzw. kontroli uprzedniej jest jednak zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2002 r., II CZ 109/02 oraz z dnia 24 września 2015 r., V CZ 49/15 - niepubl.). Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do przypisywania pismom procesowym treści wprost w nich niewyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r., II CZ 4/13; z dnia 19 listopada 2014 r., II CZ 74/14 oraz z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06 - niepubl.). W tym stanie rzeczy zażalenie w tej części podlega odrzuceniu (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

3. Zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej jest bezzasadne. Zgodnie z art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymogom przewidzianym dla pisma procesowego, przewidzianym między innymi w art. 128 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., polegających na dołączeniu jego odpisów przeznaczonych dla stron, oraz w art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., w myśl którego do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla

Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę. Obowiązek dostarczenia odpisów składanego w sądzie pisma procesowego wraz z odpisami dołączonych do niego załączników dla każdego uczestnika postępowania (poza podmiotem wnoszącym pismo) oznacza, że w przypadku wielopodmiotowej strony do pisma złożonego np. przez jednego ze współuczestników należy dołączyć jego odpisy nie tylko dla strony przeciwnej w liczbie odpowiadającej osobom po tej stronie występujących, ale także dla podmiotów (współuczestników) występujących po stronie podmiotu wnoszącego pismo (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., II CZ 167/16, Biul. SN 2017, nr 5, poz. 15). Niemniej, skoro pełnomocnikowi procesowemu kilku osób doręcza się jeden egzemplarz pisma i załączników (art. 141 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) wystarczające jest przedstawienie załączników odpowiednio odpowiadających liczbie pełnomocników, o ile wylegitymowali się odpowiednim umocowaniem do wykonywania zastępstwa procesowego w danej instancji lub postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Przypomnieć należy, że pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym (por. mająca moc zasady prawnej uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 142/07, OSNC 2008, nr 11, poz. 122). Stanowisko to zachowuje aktualność w odniesieniu do pełnomocników pozostałych stron prawomocnie zakończonego postępowania. W związku z niejednorodną praktyką formułowania oświadczeń o udzieleniu pełnomocnictwa równolegle w postępowaniach przed sądami powszechnymi i w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że ocena zakresu, czasu trwania i skutków umocowania następuje według treści pełnomocnictwa, a więc przy zastosowaniu dyrektyw językowo - logicznych oraz przepisów prawa cywilnego, w tym w szczególności zasad dotyczących wykładni oświadczeń woli (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., IV CZ 105/16). Liczne orzeczenia wyjaśniają także, jaka treść pełnomocnictwa może być uznana za wystarczającą (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1998 r., II UZ 30/98, OSNP 1999, nr 16, poz. 530, z dnia 29 sierpnia 2000 r., I CZ 84/00, z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 103/09, z dnia 30 października 2012 r., II UZ 48/12, OSNP 2013, nr 21 - 22, poz.

267, z dnia 20 stycznia 2015 r., V CZ 93/14, z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 289/15, z dnia 11 maja 2016 r., I UZ 52/15). Uwzględniając powyższe wskazania uznać należy że pełnomocnictwo udzielone adw. K. M. przez uczestników A. K., I. K., P. K., B. K. w brzmieniu „przed Sądem Rejonowym (...) oraz przed właściwym sądem odwoławczym”, adw. M. P. przez E. S. w brzmieniu „przed Sądem Rejonowym (...) oraz w instancjach i przed organami właściwymi w tej sprawie” nie upoważniałyby ich do udziału w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym i odpowiednio do odbioru pism procesowych w postępowaniu wszczętym prawidłowo złożoną skargą kasacyjną. Jak wynika z akt sprawy do skargi kasacyjnej wniesionej przez uczestnika P. K. załączono jedynie 5 odpisów skargi, zatem w liczbie niewystarczającej dla podjęcia dalszych czynności, a postępowanie naprawcze nie doprowadziło do usunięcia powyższego braku formalnego. Niedołączenie do skargi kasacyjnej odpowiedniej ilości odpisów nie ma "technicznego charakteru", gdyż służy określönemu celowi procesowemu, podobnie jak inne wymagania formalne, których spełnienie jest obowiązkiem wnoszącego skargę, egzekwowanym w sposób przewidziany w art. 398⁶ § 1 k.p.c. i sankcjonowanym w sposób określony w art. 398⁶ § 2 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., III CZ 36/08, z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CZ 59/15).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie w pozostałej części.

aj

r.g.